

George Steiner | Dva kohúty
Dve večere

edícia Eseje 2 x 1
Sancho&Panza

Kniha vychádza vďaka anonymným aj neanonymným darcom, ktorí
v roku 2025 poukázali 2 percentá z dane občianskemu združeniu
Svojpomocné umelecké družstvo - SUD,
a spoločnosti *Optimum acc.*

Texty *Dva kohúty (Two Cocks)* a *Dve večere (Two Suppers)*
boli publikované v zbierke esejí Georgea Steinera *No Passion Spent*
(1996, „Bez vášne“).

Originally published under the title *Two Cocks, Two Suppers*
in *No Passion Spent* by George Steiner.
Copyright © George Steiner, 1996.
Reprinted by permission of Georges Borchardt, Inc. for the
Estate of George Steiner.
All rights reserved.

Translation © Martina Ivanová, 2025
Cover design & Illustrations © Juliana Slabeyová, Michal Souček, 2025
Slovak edition © SUD/Sancho&Panza, 2025

ISBN 978-80-974812-2-3

George Steiner

**Dva kohúty
Dve večere**

DVA KOHÚTY
(pre Mylesa a Ruth Burnyeatovcov)

Tkanivo západnej senzibility do značnej miery sformovali dve smrti. V základoch našej náboženskej, filozofickej a politickej vnímavosti ležia dva prípady trestu smrti, justičnej vraždy. Práve tieto dve smrti dominujú metafyzickému a občianskemu povedomiu, ktoré máme o sebe samých: smrť Sokrata a smrť Ježiša. Až do dnešného dňa zostávame ich potomkami.

Motívy Sokratovej popravy, nech už vyznievajú presvedčivo alebo ako súhra náhod, nie sú napriek neúnavnému skúmaniu úplne pochopiteľné. Možno predpokladať, že neboli celkom zrejme tým, ktorí ho odsúdili, ani tým, ktorí ho oplakávali. Naše predstavy o tom, čo sa stalo v Aténach v roku 399 p. n. l., sú primárne ovplyvnené Platónovým rozprávaním. Tušíme niečo o sporoch medzi oligarchiou a ľudom, medzi rétorami či sofistami a demagógmi, ktoré rozdeľovali aténsku *polis* a do ktorých bol Sokrates údajne trestuhodne zapletený. Máme isté informácie o problémoch, ktoré trápili Periklovo mesto po porážke Spartou. Únava a vzájomné obviňovanie toto prostredie otrávil. Nemusíme chodiť ďaleko, stačí nahliadnúť do Aristofanových *Oblakov*, aby sme si pripomenuli, že Sokrates popudzoval svojich kritikov, že neustále provokoval a spochybňoval základné „pilieri spoločnosti“ (sokratovský záver v Ibsenovej dráme o strete medzi pravdou a miestnym spoločenstvom je zjavný¹). Nemilosrdné opisy z desiatej knihy Platónových *Zákonov* nám pripomínajú dávne, ale pravidelne sa opakujúce vlny hrôzy, ktoré atická spoločnosť zažívala tvárou v tvár bezbožnosti, racionalistickým provokáciám. Jedna vec bolo spochybňovanie usporiadania vesmíru – čo zamestnávalo už Anaximandra alebo Herakleíta –, avšak spochybňovanie nástrojov poriadku a pravidiel dohodnutého diskurzu, pomocou ktorých bohovia zabezpečovali každodennú stabilitu štátu, to bola úplne iná vec.

Aj keď' vezmeme do úvahy osudovú nevyhnutnosť politic-